Kraj: Šoštanj

Spomenik: sv. Mohorja in Fortunata
p.c.

Zavarovan:

(Ikonografski koncept)

Banjasti obok je razdeljen na vzhodni večji polovici v veliko rdeče okvirjeno pravok. polje v katerem je na sredini figura v rdeči obleki z odprto knjigo v levici in z desnico pred prsmi. Glava je rahlo nagnjena v desno, ohranjeni so rumeni lasje in bradica, vsa ostala rizba manjka. Na severni strani od te figure - Krista je na levi orel in desno od njega vol. Oba sta enotonsko rdeča in stojita na napisnih trakovih. Pod desnim se dobro bere Lucas. Na južni strani je na levi v profilu rumen in rjavokodrast lev, na desni pa slabo viden angel. Tudi ta dva imata pod s boj napisne trakove.

To pravokotno polje se v isti širini preko dvojnega pasu nadaljuje proti slavoloku, le da je sedaj po temenu razdeljeno v dve polovici. V severni je pod trilistno arkado s cinami stoječ angel z navzgor obrnjenemi krili in mandolino, pod njim pa je skrinja s podstavkom in krovno ploščo (različna perspektiva). To je verjetno tron Marijinega kronanja, ki pa je sicer popolnoma uničeno. Na drugi strani je na rdečem ozadju vse uničeno razen nekakega valovitega belega pasu.

Pod temi obočnimi slikanimi polji je na vsaki strani vrsta apostolov pod naslikanimi arkadami, ki segajo deloma še v obok, deloma pa se spodaj spustijo v vertikalno steno. Od vzhodne strani je na vsaki steni sest arkad, proti slavoloku pa sega nekak balda-

hin, od katerega sta vidna le dva stebra, drugo pa je zakrito z novo delilno steno. Arkade slone na vitkih stebričkih s kapiteli in se zaključujejo v trilistih. Nad vsako je trikotno čelo s krabami, za njim pa pravokotna arhitektura s cinami. Nad kapiteli so postavljeni nekaki stolpiči z okencem in s križno rožo na stožčasti strehi. Značilno je, kar slikar tudi sicer povsod dosledno uporablja, da alterira z barvami tako, da je naprimer ena arkada sivo-zelena z rdečo arhitekturo, sosedna pa rdeča s sivo-zeleno arhitekturo. Stebriči,kapiteli in stolpiči so belo - rumeni. Vse figure v arkadah so uničene razen skopih ostankov rumene barve las. Edino pri prvem na južni strani je ohranjena tudi špičasta brada, del rdečega oblačila in zaprta knjiga, zdi pa se da drži v desnici pokonci postavljen meč - Pavel.

Velik del južne strani je uničen z novejšimi vrati, ves spodnji pas pa, ki je bil nedvomno poslikan kot zastor, je uničila vlaga do višine 1.40m.

Vzhodna stena,romansko okno je rdeče in rumeno obrobljeno, obe strani špalete pa sta poslikani. Na južni je pod rdečo trilistno arkado s trikotnim čelom in krabami medel obris kronane figure (za čelom je sivo ozadje), na levi strani pa je pod enako sivo arkado figura vsa uničena, ozadje za čelom pa je rdeče. Alternacija je izvršena po simetrali okna.

Desno od okna je od vseh najbolje ohranjena figura sv. Mohorja s knjigo v levici in palico v desni. Ima rdeč plašč s sivo podlogo, izpodkaterega se kaže bela alba. Nad trilistno arkado (trikotna) je, čelo z valovitim robom, na katerega so položeni palmetni listi, na vrhu pa velika listna roža. Z rdečim navpičnim pasom oddeljen se v desnem polju odvija martirij poleg naslikanega svetnika.

Svetnik kleči nad njim pa zamahuje rabelj meč na povelje oblastnika, od zgoraj pa prihaja angel in jemlje svetnikovo dušo v abrahamovo naročje.

Šoštanj

p.c. sv. Mohorja in Fortunata

Na levi strani se vsa kompozicija skoraj zrcalno ponovi, le, da nima tu oblastnik, ki ukazuje umoriti fortunata, sedeč na skrinji prekrižani nogi. Slikar tudi tu menjava barve na levi in desni.

V celoti prevladuje zeleno-siva barva, ki služi bodisi kot ozadje ali pa kot lokalni ton predmetov. Poleg nje je še najbolj pogosta opečno-rdeča, manj pa so uporabljene bela, rumena in rjava. Drugih barv vsaj danes ni ohranjenih.

Tehnično je slikarija izvršena tako, da je v pravi fresko tehniki naslikan karton kot sinopia največ v rdečih konturah, vse ostalo pa je bilo slikano al secco in je večinoma zbrisano. Manjši ostanki so ohranjeni na knjigah apostolov, na mitri in palici stoječa sv. Mohorja, na arkadnih kapitelih, na Markovem levu in na Abrahamovem naročju, ter obeh albah stoječih svetnikov, skoraj v celoti pa je razen obraza ohranjen v prvotnem tonu angel z mandolino na oboku v prizoru morda Marijinega kronanja.

Kljub zelo fragmentarni ohranjenosti zlasti kar zadeva barve, pomeni odkriti spomenik lepo obogatitev našega stenskega slikarstva. Po tehnični in tudi ikonografski plati (martirij) spominja na koroškega sv. Pavla in na Lieding pri Krki, časovno pa sodi v zgodnje 14. stoletje.

Po delnem toniranju manjših plomb v prevladajočem sivozelenem tonu bo celota tudi estetcko dovolj učinkovita.

Izvor tega slikarstva je sodobna Koroška, saj je Šoštanj v tem času vovbrska posest.

M.Zadnikar, zapiski XXXVII.9.VIII.1956.